

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук, професора Калашнікова Андрія Валерійовича на дисертаційну роботу **Каяфи Андрія Миколайовича** “Ендопротезування кульшового суглоба у людей літнього та старечого віку при переломах стегнової кістки у вертлюговій ділянці”

представлену для розгляду на Спеціалізованій вченій раді Д 26.606.01 ДУ «Інститут травматології та ортопедії НАМН України» на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.21 – травматологія та ортопедія

Актуальність теми.

Через- та міжвертлюгові переломи серед пошкоджень опорно-рухового апарату складають від 3% до 6%, а від числа потерпілих з переломами стегнової кістки – до 52%. Більше 91% випадків даної травми виникають у людей 65 років і старше; у жінок переломи даної локалізації зустрічаються в 4 – 6 разів частіше, ніж у чоловіків. У людей літнього та старечого віку механізм травми є типовий – низькоенергетичний, внаслідок звичайного падіння в побуті, при виконанні домашньої роботи, чи на вулиці. Незважаючи на великий вибір металофіксаторів, частота незадовільних віддалених результатів лікування залишається досить високою. Летальність серед даної групи пацієнтів за даними різних авторів складає від 12% до 19% і має стійку тенденцію до зростання з віком. Результати хірургічного лікування таких переломів не завжди є задовільними та прогнозованими, відсутній є консенсус щодо оптимальних підходів до лікування кожного з типів таких переломів. Традиційні методи екстра- та інтрамедулярного остеометалосинтезу у людей старшої вікової групи не завжди забезпечують стабільної фіксації відламків. Не повністю вивченими є фактори, які впливають на отримання задовільного результату хірургічного лікування. Відповідно до вказаного вище актуальність роботи є незаперечною. Мета роботи полягає в поліпшенні результатів лікування хворих літнього та старечого віку з черезвертлюговими та

міжвертлюговими переломами стегнової кістки шляхом розробки диференційного підходу до застосування ендопротезування кульшового суглоба та удосконалення тактики хірургічного лікування.

Завдання дослідження визначені відповідно поставленій меті та вирішені відповідно до запланованого обсягу.

Матеріали та методи дослідження є достатніми для обґрунтування теоретичних та практичних положень роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри травматології та ортопедії Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова «Комплексне відновне лікування пацієнтів з травмами та захворюваннями опорно-рухового апарату» (№ державної реєстрації – 0204U008705).

Новизна дослідження та одержаних результатів.

На основі віддалених результатів лікування науково обґрунтовано диференційований підхід до лікування хворих старшої вікової групи з вертлюговими переломами. Визначена ефективність застосування накісткового, внутрішньокісткового металоостеосинтезу, тотального цементного та субтотального біполярного та монополярного ендопротезування.

Удосконалена технологія виконання ендопротезування кульшового суглоба при переломах стегнової кістки у вертлюговій ділянці шляхом розробки власного способу імплантації ніжки ендопротезу зі збереженням базального відділу шийки, що має достовірно кращі функціональні результати, порівняно традиційною методикою та дозволяє активізувати пацієнтів в ранньому післяопераційному періоді з повним навантаженням оперованої кінцівки.

Практичне значення отриманих результатів.

Розроблені практичні рекомендації щодо лікування черезвертлюгових та міжвертлюгових переломів стегнової кістки у людей старшої вікової групи, які

дають змогу диференційованого підходу до вибору методу хірургічного лікування, що включає оцінку щільності кісткової тканини пошкодженого сегмента, вираженість дегенеративних змін кульшового суглоба, функціональна активність хворого до отримання травми, вік хворого, наявність супутніх захворювань і рівень їхньої компенсації.

Розроблені показання до ендопротезування кульшового суглоба при через- та міжвертлюгових переломах стегнової кістки у людей старшої вікової групи відповідно до запатентованого способу з диференційованим підходом до вибору типу ендопротеза.

Удосконалено методику тотального та субтотального ендопротезування кульшового суглоба при через- та міжвертлюгових переломах стегнової кістки у людей старшої вікової групи з можливістю ранньої активізації та повним навантаженням на оперовану кінцівку в перші дні післяопераційного періоду, що дає можливість відновити стереотип ходи, покращити результати лікування та якість життя хворого.

Структура та об'єм роботи.

Дисертація викладена українською мовою на 183 сторінках. Робота складається із вступу, розділу «Епідеміологія та сучасні аспекти лікування вертлюгових переломів стегнової кістки», матеріалів та методів дослідження, трьох розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаної літератури, що включає 134 джерела, із яких 75 викладені латиницею та 59 – кирилицею. Робота ілюстрована 32 таблицями, 40 рисунками.

Вступ оформлений правильно і включає в себе головну інформацію про роботу: актуальність теми, мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, зв'язок роботи з науковими програмами, наукову новизну, практичну значимість та впровадження отриманих результатів, обсяг публікацій.

У першому розділі «Епідеміологія та сучасні аспекти лікування вертлюгових переломів стегнової кістки» автором проаналізовано літературні джерела вітчизняних та зарубіжних публікацій, відмічені основні аспекти

проблематики даної нозології. Докладно висвітлені сучасні підходи до хірургічного лікування даних пошкоджень з детальним аналізом їх переваг, обмежень та недоліків, а також проаналізовано літературні джерела щодо експериментальних та клінічних досліджень по застосуванню різних типів кульшових ендопротезів при вертлюгових переломах стегнової кістки.

У другому розділі описані матеріали та методи дослідження. Висвітлені особливості клінічних та рентгенологічних досліджень. Наведені класифікації латеральних переломів проксимального відділу стегнової кістки, загальна характеристика хворих та принципи формування груп порівнянь пацієнтів. Обґрунтовано методи оцінки віддалених функціональних результатів лікування хворих. Всі хворі досліджуваної когорти проходили стандартне рентгенологічне дослідження. Клінічне обстеження хворих складалося зі збору анамнезу, огляду, пальпації та виконання клінічних тестів по визначенню амплітуди рухів.

У третьому розділі представлений аналіз хірургічного лікування хворих із застосуванням металофіксаторів, описані особливості синтезу в залежності від типу перелому. Представлені клінічні приклади. Проведено оцінювання результатів лікування згідно алгоритму шкали Харріса та статистичне опрацювання результатів.

Четвертий розділ присвячений аналізу та порівнянню результатів лікування вертлюгових переломів після ендопротезування кульшового суглоба із застосуванням різних видів ендопротезів, без збереження базального відділу шийки стегнової кістки та вдосконаленої методики ендопротезування через 2 та 12 місяців після операції. Представлені клінічні приклади. Здійснено оцінювання та узагальнення результатів лікування, а також статистичне опрацювання результатів. Враховуючи результати дослідження, було розроблено покази до ендопротезування кульшового суглоба з використанням тотальних цементних, субтотальних біполярних та монополярних ендопротезів.

В п'ятому розділі автор здійснив порівняльний статистичний аналіз основних критеріїв дисертаційного дослідження дослідної та контрольної груп.

В шостому розділі автор здійснив аналіз та узагальнення отриманих результатів, висвітлив ключові моменти дисертаційного дослідження.

Висновки роботи витікають з поставлених завдань, відображають отримані результати дослідження.

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

При проведенні досліджень та для аналізу отриманих результатів автор застосовував сучасні інформативні методики. Отримані дані статистично оброблені. Об'єм досліджень достатній, наукові положення дисертації виходять зі змісту роботи та відповідають поставленим завданням, є важливими для науки та практичної охорони здоров'я.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях і авторефераті.

Матеріали дисертації опубліковано у 8 статтях надрукованих у періодичних виданнях, що включені до Переліку наукових фахових видань України ДАК МОН України та до міжнародних наукометричних баз і 4 роботах у матеріалах конференцій та з'їздів. Отримано два патенти на корисну модель.

Зауваження до дисертаційної роботи, дискусійні питання.

Принципових зауважень щодо змісту та оформлення немає. В цілому робота відповідає вимогам до кандидатських дисертацій і заслуговує позитивної оцінки. Проте, в процесі рецензування виникли наступні питання.

1. Чим можна пояснити меншу кількість хворих дослідної групи в порівнянні з контрольною групою хворих?
2. Чи є вік хворого є чинником у виборі тотального чи субтотального біполярного ендопротезування кульшового суглоба?
3. На Вашу думку, чи є взагалі доцільним застосування субтотальних монополярних ендопротезів при вертлюгових переломах стегнової кістки, адже після тотального цементного ендопротезування та субтотального

біполярного ендопротезування, згідно вашого дослідження, Ви відмічаєте кращі функціональні результати?

Дані питання є дискусійними і не впливають на позитивну характеристику роботи.

Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Каяфи Андрія Миколайовича «Ендопротезування кульшового суглоба у людей літнього та старечого віку при переломах стегнової кістки у вертлюговій ділянці» є завершеним та самостійним дослідженням у якому отримані нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності вирішують важливе наукове завдання травматології та ортопедії – покращення результатів лікування хворих літнього та старечого віку з черезвертлюговими та міжвертлюговими переломами стегнової кістки шляхом розробки диференційного підходу до застосування ендопротезування кульшового суглоба та удосконалення тактики хірургічного лікування.

Висновки роботи достовірні, обґрунтовані, мають теоретичне та практичне значення і витікають із проведених досліджень. Матеріали дисертації висвітлені в опублікованих працях та авторефераті. Зауваження не принципові, не зменшують цінність отриманих результатів дослідження.

Отже, за своєю актуальністю, науковою новизною, теоретичним, практичним значенням, методичним рівнем дисертаційна робота Каяфи Андрія Миколайовича відповідає спеціальності та профілю спеціалізованої Вченої ради Д 26.606.01 «Травматологія та ортопедія», вимогам п.11 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 656 від 19.08.2015 року, № 1159 від 30.12.2015 року. № 567 від 27.07.2016 року), що пред'являються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук, а її автор заслуговує на

науковий ступінь кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.21 -
травматологія та ортопедія.

**Завідувач відділу пошкоджень
опорно-рухового апарату
та проблем остеосинтезу ДУ «Інститут
травматології та ортопедії НАМН України»,
доктор медичних наук, професор**

А.В. Калашніков

